

REMISS

Datum
2005-09-23

Vår referens
2005/1975-26

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Ert datum
2005-06-20

Er referens
M2005/3535/Mk

Behovet av resurser för fristående och oberoende forskning inom området för kärnavfallsfrågor

Statens strålskyddsinstitut, SSI, har anmodats att lämna synpunkter på en skrivelse från KASAM, Statens råd för kärnavfallsfrågor, om resurser för fristående och oberoende forskning inom området för kärnavfallsfrågor.

Sammanfattning

SSI är positivt till att de områden som nämns i KASAM:s skrivelse får ökade resurser för forskning särskilt vad avser radioekologi och strålningsbiologi. SSI anser att om resurser kommer att tillföras från kärnavfallsfonden kan dessa på strålskyddsområdet fördelas inom ramen för det ansvar som SSI har för målinriktad strålskyddsforskning i landet. Enligt SSI finns det inte behov av ännu en forskningsnämnd eller kommitté för att fördela sådana resurser.

Synpunkter

SSI har vid flera tillfällen under mer än en tioårsperiod påtalat behovet av ökade forskningsmedel inom flera av de områden som tas upp i KASAM:s skrivelse. Detta gäller särskilt områden inom teknisk och naturvetenskaplig forskning med betoning på radioekologi och strålningsbiologi där det skett en betydande nedgång i resurstilldelning. Men behovet gäller också exempelvis kärnkemi och delar av radiofysiken. Flera universitetsinstitutioner inom strålskyddsområdet har lags ner. SSI delar alltså KASAM:s oro på den nedrustning som pågår inom svensk forskning på dessa områden och de konsekvenser detta kan få bland annat för möjligheterna att granska industrins program för hantering och slutförvaring av kärnavfall och använt bränsle.

Nödvändigheten av att sätta in den teknisk/naturvetenskapliga forskningen i ett samhällsvetenskapligt och humanistiskt sammanhang har på senare år blivit allt mer påtagligt. Inom strålskyddsområdet gäller det kanske framförallt utnyttjandet av kärnkraften och frågan om hantering av kärnavfall samt utbyggnaden av mobiltelefoni.

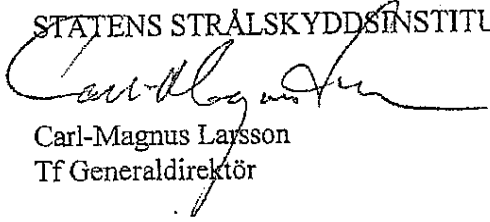
KASAM anför att det är viktigt att forskare, som är fristående från såväl verksamhetsutövare som tillsynsmyndigheter, har ekonomiska förutsättningar att ta initiativ till sådan forskning som har betydelse för granskning av kärnavfallsområdet. Sådan forskning bör enligt KASAM i första hand finansieras av statliga forskningsfinansierande organ som Vetenskapsrådet, Formas och Mistra. Det är det redan idag möjligt att söka anslag från dessa organ för den forskning som KASAM tar upp i sin skrivelse. Konkurrensen om medlen är emellertid mycket hård och också många högt rankade projekt blir utan anslag. Projekten är dessutom ofta inte av den grundläggande

natur som krävs utan mer tillämpade. Forskning inom strålskyddsområdet har också en tendens att falla utanför beviljningsramarna på grund av sin tvärvetenskapliga natur. SSI:s bedömning, även grundat på tidigare diskussioner med några av forskningsråden, är att det inte tycks vara en särskilt framkomlig väg att lita till de statliga forskningsrådena som finansiärer av den forskning som avses här.

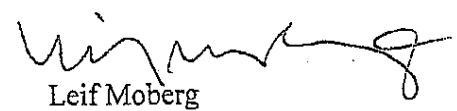
Som ett alternativt eller kompletterande sätt att skapa resurser anger KASAM att det är möjligt för staten att utnyttja medel ur Kärnavfallsfonden för att finansiera kompletterande forskning inom kärnavfallsområdet. SSI är positiv till att medel ut kärnavfallsfonden används på detta sätt.

KASAM föreslår att en möjlighet att administrera forskning från Kärnavfallsfonden är att uppdra åt någon av SKI, SSI eller KASAM att ansvara för administrationen samt att ta hjälp av en rådgivande kommitté med ledamöter från samtliga dessa organ. Som ett mer långtgående alternativ nämner KASAM bildandet av en gemensam forskningsnämnd med SSI, SKI och KASAM som ingående parter med uppgift att fördela resurser till forskning som myndigheterna och fristående forskare bedriver inom kärnavfallsområdet. SSI anser att det inte finns något behov av att inrätta en ny gemensam forskningsnämnd eller kommitté med uppgift att fördela resurser inom kärnavfallsområdet. Möjligheten att fördela resurser finns redan idag inom de uppdrag som SSI och SKI har, och med hjälp av respektive forskningsnämnder. SSI har ett ansvar för den målinriktade strålskyddsforskningen i landet. För SSI:s del handlar det i första hand om att resurser saknas för sådan forskningsfinansiering snarare än brist på formella och praktiska möjligheter.

STATENS STRÅLSKYDDSinSTITUT

Carl-Magnus Larsson
Tf Generaldirektör

Leif Moberg
Forskningschef